

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Statuitur secunda conclusio,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

sum: Ergo &c. probatur sequela: De ratione A
complete personalitatis est quod sit ratio subsi-
stendi, nec dum incommunicabiliter, sed etiam in-
dependenter: Tum quia de ratione persona: utra-
que perfectitas est, & consequenter utraque à com-
plete personalitate debet provenire: Tum etiam,
quia personalitas creata habet ratione sui utram-
que perfectitatem præstare: Ergo si paternitas ratio-
ne suæ lineæ utramque non exhibet, non obtine-
bit intra propriam lineam completam personalita-
tis rationem. Ex quo ulterius sequitur, aliquid
ad personalitatem spectans, à divina natura pro-
venire, ac proinde illam esse semi-personam, ut
docetur Cajetanus.

Respondendo negando sequelam: ad cuius proba- B
tionem, nego Antecedens, quod non convincunt
duæ probationes adductæ. Non quidè prima: quia
licet utraque perfectitas sit de conceptu personæ,
cum tamen ad personam constituendam ingredian-
tur natura & personalitas, potest una à natura, &
altera à personalitate præstari. Nec etiam secunda:
quia quod personalitas creata utramque perfectita-
tem præstet ratione sui, provenit ex imperfectio-
ne naturæ creatæ, quæ ante personalitatem subsi-
stens non est, nec existens. Sicut nec valet ista
consequentia: Personalitas creata naturam pri-
mo subsistentem constituit: Ergo est de ratione
personalitatis ut sic primò subsistentem naturam
constituere: cum plures ex illis contra quos no-
stra conclusio procedit, absolutam subsistentiam
agnoscat in Deo, & consequenter teneantur fa-
teri, personalitatem divinam non esse primam ra-
tionem subsistendi divinæ naturæ.

§. II.

Statuitur secunda conclusio.

Deo secundò: Subsistentia pro perfectitate in-
communicabilitatis accepta, realiter multiplicatur
in personis divinis.

Probatur primò: Juxta Concilia & SS. Patres
dantur plures subsistentiæ in Divinis: Sed non plu-
rificantur, accepta subsistentiâ pro perfectitate inde-
pendentiæ à sustentante, ut præcedenti conclusio-
ne ostendimus. Ergo debent saltem multiplicari, si
subsistentia pro perfectitate incommunicabilitatis
accipitur. Major probatur ex sexta Synodo gene-
rali actione II. ubi dicitur, quod *Sancitissima Tri-*
nitas numerabilis facta est personaribus subsistentiis:
Id ipsum habetur in Concilio Nicæno secundo, in
exemplari litterarum Theodori Patriarchæ Hie-
rosolymitani; & in Lateranensi secundo, appro-
bato à Martino I. consulo, 5. & multis aliis in locis.

Id etiam docent SS. Patres, Ambrosius in
Symb. Apostol. cap. 2. ubi ait: *Catholicam est,*
ut & nonn Deum secundum unitatem substantiæ
fasciamur; & Patrem, & Filium, & Spiritum
Sancitum, in sua quemque subsistentia sentiamus.
Cyrillus Alexandrinus dialogo de Trinit. lib. 3. E
his verbis: *Omnis nostra fidei sermo huc tendit,*
ut unam videamus Deitatis naturam, quæ in tri-
bus subsistentiis propriè subsistit. Athanasius sermo
de Deipara dicens: *Vnum Deum in tribus subsi-*
stentiis predicamus, in quibus una sit substantia.
Denique Damascenus lib. I. fidei cap. 9. ait quod
Filius propriam habet subsistentiam, præter eam
quæ Patri est.

Respondet primò, apud Concilia & SS. Pa-
tres, quando pluraliter subsistentiæ dicuntur, ac-
cipi subsistentiam pro personalitate.

Sed contra primò: Nam vel acceptio ista est

Tom. II.

propria, vel impropria locutio? Si primum, hab-
emus intentum, scilicet subsistentiam in aliqua sui
propria acceptioe plurificari in Divinis: si se-
cundum, sine urgenti necessitate Conciliorum &
Patrum verba ad imperfectum sensum detorque-
tur quod est inconveniens: Ergo &c.

Secundò: Si locis allegatis subsistentia pro
personalitate sumeretur, verba illa sexta Synodi:
Trinitas numerabilis facta est personaribus subsi-
stentiis, redderent hunc sensum nugatorium: Tri-
nitas numerabilis est personaribus personalita-
tibus: Sed hoc non est dicendum: Ergo nec illud.

Tertiò: Personalitas in recto est subsistentia,
cum juxta D. Thomam quæst. præcedenti art. 2.
nihil aliud sit personalitas, quam subsistentia in
rationali natura: Ergo si juxta Concilia & SS. Pa-
tres, dentur in Deo plures personalitates, etiam
subsistentia multiplicabitur in personis divinis.

Respondetis secundò, Concilia & SS. Patres
locis allegatis sumere subsistentiam in concreto,
seu pro re subsistente: unde quando affirmant plu-
res esse in Deo subsistentias, idem est, ac si dice-
rent in Divinis esse plures res subsistentes; ad quod
necessarium non est, ut subsistentiæ multiplicen-
tur, sed sufficit quod sint plures personæ eadem
subsistentiâ gaudentes.

Sed hæc etiam responsio eadem facilitate reji-
citur quæ præcedens. Primò, quia Concilia &
SS. Patres loquuntur de subsistentiis ut de formis,
aut veluti formis, quibus Sanctissima Trinitas
constituitur, & numeratur, ut patet ex verbis sex-
tæ Synodi, jam relatis: sed hoc est loqui de sub-
sistentiis in abstracto, & non in concreto: Ergo
Concilia & SS. Patres non sumunt subsistentiam
in concreto, sed in abstracto.

Secundò: Dato & non concesso, quod Conci-
lia & Patres sumant terminum illum pro concre-
to, adhuc tamen sequitur dari tres subsistentias in
Divinis: nam ut docet D. Thomas infra quæst.
39. art. 3. ad multiplicationem concreti substanti-
vi necessarium est multiplicari formas: quocirca
non possunt in sensu catholico tres personæ dici
tres Dii, quia nomen, *Deus*, substantivum est, &
una est solum forma per illud nomen significata,
scilicet Deitas: Sed hoc nomen, *subsistens*, non
minus substantivum est, quam hoc nomen, *Deus*,
cum significet per modum substantiæ; & aliunde
forma per hoc nomen significata, est subsistentia:
Ergo si juxta Concilia & SS. Patres dentur in Di-
vinis plures res, aut personæ subsistentes; conse-
quenter etiam plures in personis divinis subsisten-
tiæ, seu subsistendi rationes, admittendæ sunt.

Dices: Licet hoc nomen, *subsistens*, sit concre-
tum substantivum, interdum tamen sumitur adje-
ctivè à Conciliis & SS. Patribus: sicut hæc nomina
omnipotens, æternus, sapiens, utramque acceptio-
nem admittunt.

Sed contra: Concilia & SS. Patres, ut supra di-
cebamus, loquuntur de hoc nomine, *subsistentia*,
tanquam de forma constituyente & distinguente
personas: Sed accipere formam pro concreto ad-
jectivo, est impropria locutio; unde nullus Theo-
logorum audebit asserere, tres dari in Deo omni-
potentias, etiam si catholicè concedatur tres omni-
potentes adjectivè: Ergo Concilia & SS. Patres,
locis allegatis, non sumunt hoc nomen, *subsisten-*
tia, vel *subsistens*, pro concreto adjectivo.

Præterea: Esto quod ly *subsistens*, ita usurpa-
retur, adhuc haberetur intentum. Nam concretū
adjectivum non potest plurificari, nisi plurificetur

E c

ratio habendi formam ab eo importatam: Sed ratio habendi formam importatam per concretum adjectivum, non est aliud quam subsistentia; illa enim est prima ratio sustentandi aut quasi sustentandi formam: Ergo quamvis daretur quod subsistentia sumatur à Patribus pro concreto adjectivo, oportet quòd ipsa subsistenti ratio pluralificetur.

47. Denique respondebis, subsistentiam divinam triplicem appellari à Concilijs & SS. Patribus, non ex eo quòd ratio formalis subsistenti in personis divinis multiplicetur, sed quia subsistentia absoluta, in personis divinis inclusa, diversimodè ab illis modificatur, & diversis incommunicabilitatis modis terminatur. Sicut conceduntur in Deo plures potentia notionales, generativa scilicet & spirativa, absque pluralitate rationis formalis producendi, quæ in utraque est absoluta, per hoc solum quòd ratio illa absoluta, diversis relationibus terminetur. Ita Vincentius Asturicensis in manuscriptis de origine gratiæ, & Nazarius infra quæst. 39. art. 4. contr. vers. 11.

48. Sed hæc responsio & doctrina fusè impugnabitur § sequenti. Interim tamen potest confutari: Primum quia si hæc responsio valeret, eodem modo dici posset, in personis divinis triplicem dari existentiam, imò & triplicem essentiam & naturam, quia non solum subsistentia, sed etiam divina existentia & natura, in personis divinis inclusa diversimodè ab illis modificatur, & diversis incommunicabilitatis modis terminatur: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud.

Secundò impugnatur prædicta responsio: Damascenus supra relatus ait, quòd Filius propriam habet subsistentiam, præter eam quæ Patris est: Sed hoc erit falsum, si ratio formalis subsistenti in personis divinis non multiplicetur; ex eo enim quòd subsistentia absoluta à paternitate & filiatione diversimodè modificetur, solum colligi potest, quòd Filius habet subsistentiam sibi propriam, non tamen sibi propriam, & diversam ab ea quæ Patris est: Ergo præfata responsio mentis Damasceni repugnat.

Tertiò, SS. Patres docent multiplicari in Divinis personalitates: Sed illæ non possunt multiplicari, nisi etiam subsistentia, seu ratio per se subsistenti incommunicabiliter, in personis divinis multiplicetur, ut infra ostendemus: Ergo non sufficit ad salvanda dicta Conciliorum & SS. Patrum, admittere unicam subsistentiam absolutam à relationibus divinis diversimodè modificatam & terminatam, ut magis patebit ex dicendis § sequenti.

§. III.

Conclusio ratione suadetur.

49. **R**atio fundamentalis nostræ conclusionis, sumitur ex illo communi Theologorum principio, quo asserunt, ea quæ relativa sunt, & quæ personis divinis ratione relationum conveniunt, realiter multiplicari in illis: At subsistentia, pro perfectitate incommunicabilitatis accepta, in Deo relativa est, & convenit personis divinis, ratione relationum, non verò ratione essentia, aut perfectionum absolutarum: Ergo realiter in illis multiplicatur. Major est certa, & patebit ex dicendis disputatione sequenti. Minor verò probatur: Subsistentia ut dicit modum subsistenti incommunicabiliter, est constitutiva personarum in Deo: Sed personæ divinæ constituuntur per aliquid relati-

vum, ut constabit ex dicendis infra, quando agemus de constitutivo divinarum personarum: Ergo subsistentia, ut dicit perfectitatem incommunicabilitatis, seu modum subsistenti incommunicabiliter, relativa est, & personis divinis incommunicabiliter relationum, non verò ratione essentia, aut perfectionum absolutarum.

Respondent Adversarij: Personas divinas non constitui per subsistentias relativas, virtualiter distinctas à subsistentia absoluta essentia, sed per ipsam subsistentiam absolutam, non quidem absolutam est, sed ut est modificata per relationes divinas. Cum enim (inquiunt) in ratione personarum duo tantum importentur, scilicet subsistentiam & subsistentiam absolutam essentia in illis inclusa; alterum verò præstat à relationibus, quæ ratione oppositionis relative quæ gaudeat, sunt fundamenta distinctionis & incommunicabilitatis in personis divinis. Et ita superfluum videtur & otiosum, præter subsistentiam absolutam, tres relativas in personis divinis admittere: cum ipsa subsistentia absoluta, ut tribus relationibus modificata, possit præstare totum id, quòd ad rationem & constitutionem personæ divinæ requiritur.

Hæc responsio & doctrina continet præcipuum fundamentum adversæ sententia: quare non negligenter consideranda est, sed varijs rationibus Theologicis demonstrandum, præter subsistentiam absolutam & commanem, personis divinis convenientem, ratione essentia, tres adhuc subsistentias relativas ac proprias, & ratione relationum illis convenientes, necessariò esse admittendas.

Prima ratio jam insinuata est, & colligitur ex dictis supra disp. 4. art. 2. Ibi enim ostendimus, significatum formale & directum hujus nominis, *persona divina*, esse subsistens incommunicabiliter: unde ut personæ divinæ multiplicentur, utrumque debet necessariò multiplicari realiter, subsistentia scilicet, & incommunicabilitas; & ita ad constituendas & multiplicandas personas divinas: non sufficit unica subsistentia, per relationes modificata, ut contendunt Adversarij, sed ipsæ relationes divinæ debent secum deferre suas subsistentias relativas & sibi proprias, à subsistentia communi & absoluta essentia in illis inclusa, virtualiter distinctas.

Confirmatur primò: Nam (ut ibidem monstravimus) significatum formale hujus nominis, *persona divina*, non est relatio secundum munus referendi, sed secundum munus subsistenti incommunicabiliter: Ergo ut ratio personæ in Deo multiplicetur, debet non solum multiplicari relatio secundum rationem ad, & quatenus est respectus ad terminum, sed etiam secundum rationem in, & prout habet rationem subsistentia, & formæ hypostaticæ; & consequenter non solum in Deo admitti debent tres relationes modificantes subsistentiam absolutam, sed etiam tres subsistentia relative, & personales, divinas personas in ratione hypostaticæ & personæ constituentes. Unde Divus Thomas infra quæst. 40. art. 3. hæc scribit: *Non enim proprietates personales præintelliguntur advenire hypostasis divinis, sicut forma subiecto præintelligenti, sed feruntur secum sua supposita, in quantum sunt ipse Persona subsistentes.* Et ibidem in resp. ad 2. ait: *Paternitate Patris non solum est Pater, sed etiam Persona, et quis, sive hypostasis.*

Confirmatur amplius: Non potest in Deo multiplicari persona, nisi etiam multiplicetur personitas: Sed personitas non potest multiplicari, nisi